

עין משפט
גור מצוה

קלג א מיי פ"ג מהל' מלוה הל' ד סמג לאוין קע"ח טוש"ע ח"מ סי' זו סעיף ו':

קלד ב מיי שם הל' ג טוש"ע שם ובענין

קלה ג מיי שם הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעי' ח וסעי' כג:

קלד ד מיי פ"ח שם הל' ז טוש"ע שם סעי' כג:

קלז ה מיי פ"ח מהל' ערכין הל' יד סמג עשין קלז:

קלח ו מיי פ"ח מהל' מלוה הל' ז סמג לאוין קפ"ח טוש"ע ח"מ סי' זו סעי' כג:

קלמז ז מיי פ"ח מהל' שבת הל' טז ונהל' יין סמג לאוין ס"ה טוש"ע א"ח סימן שם סעי' כט: קכז ח מיי שם פ"ח הלכה כג סמג שם טוש"ע א"ח סי' שם סעי' א':

קכט ט מיי פ"ח מהל' מלוה הלכה ז סמג לאוין קפ"ח טוש"ע ח"מ סי' זו סעי' כג:

תורה אור השלם

1 אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו:

שמות כב כה
2 כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו:

דברים כד י

3 בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יציא אליך את העבט והוציאה:
דברים כד יא

קיג: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

ממנה וממנה, צפ' שום היתומים (ערכין דף כג:) לא תני אלא מטעם המולצעת משום דמולצעת לא שנקינן ליה אלא אחת כדאמר נמי הכא מטעם ומלע וצפ' אע"פ (כמוצות דף סד:) גבי משרה אשתו על ידי שלש צעני שצ ישראל דלא יהיב לה אלא מטעם ומפך משום דהתם קודם

שנשאת לו לא היה לה אלא חדא מטה^ט: **השתא** זבוני מזבנינן. הכסת והכר שיש לו צעין סדורי מסדרין בתמיה פירוש ולכן נסדר לו להניח מן המעות כדי לקנות כסות לזורך שנים עשר חדש כמו שעושין בערכין: **גימא** י"ה ז"א ע"י דירי רמיה. לזו אמתני' פריך אמאי מחזיר לו הכר דא"כ למה המתין עד כאן ועוד דמה לריך טעם על מלות המקום ועוד וכי לא ידע דכתיב (דברים כד) ולך תהיה נדקה אלא על כרחך ידע ואפילו הכי מקשה ליה וא"כ מה מתוך לו אלא נראה דלרצני עקיבא ורבי ישמעאל פריך דאמר כל ישראל בני מלכים הם וכולן ראויין לאותה אילנטלא ואמאי כיון דלאינו לזבשה אלא לכבוד ולגוי צעלמא למת יש לנו לומר שכל זה הטיל הכתוב על המלוה כיון שלא פירש הכתוב צהדיא ולא היה שייך עליו יותר מעל אחר כיון דסגיא ליה צללוו הוי ומשני גס צאילנטלא שייך לומר לך תהיה נדקה והטיל עליו הכתוב שלא למונוע ממנו הגוי והכבוד והתענוג שיהורגל צו עד עתה: הקדש

ולבנותיו אלא אידי ואידי לדידיה תרתי למה לי חדא דאכיל עלה וחדא דזג עלה כדשמואל דאמר שמואל כל מיילי ידענא אסותייהו לבר מהני תלת מאן דאכיל אהינא מיריא אליבא ריקנא ומאן דאסר מיתנא דכיתנא רטיבא אחריצה^ה וּמאן דאכיל נהמא ולא מסגי ארבעה^ג גרמידי תני תנא קמיה דרב נחמן בדרך שמשדרין בערכין כך מסדרין בבע"ח א"ל השתא זבוני מזבנינן ליה סדורי מסדרין ליה ומי מזבנינן ליה והתנן מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום תנא כרשב"ג תנא קמיה והכי קאמר ליה השתא לרשב"ג זבוני מזבנינן ליה סדורי מסדרין ליה דתנן רשב"ג אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום מכאן ואילך מוכרין בב"ד וממאי דכי קאמר רשב"ג זבוני לגמרי קאמר דלמא הכי קאמר עד שלשים יום הדר ליה בעיניה מכאן ואילך מיהדר ליה למאי דחוי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה אי סלקא דעתך אית ליה לרשב"ג האי סברא ליבא מידי דלא חזי ליה דאמר אביי ^הרשב"ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולחו סבירא להו כל ישראל בני מלכים הן רשב"ג ^זדתנן ילא את הלוף ולא את החרדל רשב"ג מתיר בלוף מפני שהוא מאכל לעורבין רבי שמעון ^הדתנן ^הבני מלכים סכין שמן וורד על גבי מכותיהן בשבת שכן דרכן לסוך בחול ר' שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הן רבי ישמעאל ורבי עקיבא דתניא ^ההרי שהיו נושין בו אלף זוז ולבוש איצטלא בת מאה מנה מפשיטין אותה ממנו ומלבישים אותו איצטלא הראויה לו ותנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראויין לאותה איצטלא ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דיהיב ליה מאי דחוי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה בשלמא כר וכסת חזי ליה דביני ביני אלא מחרישה למאי חזיא ^האמר רבא בר רבה ^המחרישה דכספא מתקיק לָהּ רב חגא ולימא ליה לאו עלי קרמית אמר ליה אביי איברא

לעופות: לעורצים. וישראל בני מלכים ויש להם לגדל עורצים לנוי ולשחוק: שכן דרכן לסוך בחול. צלל שום מכה הלכך כי איכא מכה נמי לא מוכחא מילתא דלרפואה עבד ^ה(דכי גזרו) רצנן משום שחיקת סממנין: מפשיטין אופה ממנו. לפרוע לבעל חוב את חובו: צללמא כר וכסת. דתנן צמתיתין איכא למימר מוכרן דקאמר רשב"ג לציני ציני קאמר לקנות גרועה הימנו וציני ציני יטול בחובו: אלא מחרישה. דקמני צמתיתין ועלה קאמר רשב"ג מוכרן מאי ציני ציני איכא: ונימא ליה. מלוה: לאו עלי ידידי רמיא. לפירסוף:

קיג: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

לא שליה צ"ד כמלוה. והכי קאמר בחוץ תעמוד אחת והאיש שהוא שליה צ"ד ואשר אחת נושה צו יוציא אליו: הרי בעל חוב אומר. שאינו רשאי: **הכסות מדבר**. שהוא רשאי ליכנס לחובצו והכי קאמר קרא אם חבול תחבול על ידי שליה צ"ד עד צוא השמש תשיצנו לו:

שנאמר בחוץ תעמוד והאיש. שהוא שליה צית דין גס הוא יעמוד בחוץ: **לא ימשכנו כלים שעושין כהן אוכל נפש**. דליתרצו מכי נפש הוא חובלתי: **מטה ומטה**. לקמן הוא מפרש אחת לאכול ואחת לישן: **מלע**. של לצד שקורין פולטרי"א במקום שאין כסמות: **לעשיר**. שהורגל צמלעות: **ומפך לעני**. לפי מה שהורגל דגצי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכי"ט ודרשינן

(ערכין דף כד.) החייהו מערכך גזבר הבא למשכנו כשאין ידו משגת והוא נידון צהשגת יד דכתיב (ויקרא כז) והעמידו לפני הכהן והעריך אותו הכהן משייר לו כדי חייו ונוטל השאר וינא ידי הקדש ואפי' העשיר לאחר שאמרוהו ונטל מה שצידו ומינה נמי גמרינן לבעל חוב שמשירין לו כדי חייו כדאמר לקמן (דף קיד.) דגמר מיכה הבה למשכנו כשאין ידו משגת והוא לא לאשתו ולצניו דהחייהו כתיב ולא הוטל על המלוה להחיות את בני ציתו: **שמשדרין**. שמין להניח לו לרכי חייו לשון והעריך אותו. לישנא אחרינא שמשדרין לשון שרד ושחיתן שמעתי: **אדרבה עיקר סידור בערכין כסיב כדפי' לעיל: למאן**. המטה השנית: **מיסנא רטיבא דיוסנא אחריזה**. חבל לה של פשתן על מתניו: **אהינא**. תמנא: **אליבא ריקנא**. קודם אכילה: **ולא מסגי ארבעה גרמידי**. קודם שישן. הלכך יחציין ליה מטעם שניה ומושיבה צרחוק ארבע אמות ממקום אכילתו ועל כרחו ירגיל לעמוד וללכת צמשכב ולא י"שן על מטעם שאלכ: **זבוני מזבנינן ליה**. לאחר שלשים יום אף כלים הצריכין לו כדתנן^ה משלשים ולהלן מוכרין: **סנא כרנן שמעון סיני סנא קמיה**. דרב נחמן לךך מתני' רשב"ג אומר כדרך שמשדרין וכו':

זבוני לגמרי. שלא ישאיר לו לפי צרכו צלמלוס: **צענייה**. כמות שהיא חשובה. אם חבל כסות של מעיל יחזיר לו הוא בעצמה: **מסדר ליה מאי דחוי ליה**. ימכור לו של שיראין ויתן לו אחת של צמר ואחת של קנבוס: **אי אים ליה לרנן גמליאל האי סברא**. לסדר לבעל חוב: **ליבא מידי דלא חזי ליה**. מאחר שהורגל צו דהא שמענא ליה דאמר כל ישראל בני מלכים הם דאמר אציי וכו': לא אם הלוף ולא אם החרדל. מטלטלין צצבת שאינם ראויים היום לא זה לצשל ולא זה לטחון. לוף מין קטנית ואינן ראויין למאכל כשהוא חי ואפילו צלל שום מכה הלכך כי איכא מכה נמי לא מוכחא מילתא דלרפואה עבד ^ה(דכי גזרו) רצנן משום שחיקת סממנין: מפשיטין אופה ממנו. לפרוע לבעל חוב את חובו: צללמא כר וכסת. דתנן צמתיתין איכא למימר מוכרן דקאמר רשב"ג לציני ציני קאמר לקנות גרועה הימנו וציני ציני יטול בחובו: אלא מחרישה. דקמני צמתיתין ועלה קאמר רשב"ג מוכרן מאי ציני ציני איכא: ונימא ליה. מלוה: לאו עלי ידידי רמיא. לפירסוף:

לעופות: לעורצים. וישראל בני מלכים ויש להם לגדל עורצים לנוי ולשחוק: שכן דרכן לסוך בחול. צלל שום מכה הלכך כי איכא מכה

נמי לא מוכחא מילתא דלרפואה עבד ^ה(דכי גזרו) רצנן משום שחיקת סממנין: מפשיטין אופה ממנו. לפרוע לבעל חוב את חובו: צללמא כר וכסת. דתנן צמתיתין איכא למימר מוכרן דקאמר רשב"ג לציני ציני קאמר לקנות גרועה הימנו וציני ציני יטול בחובו: אלא מחרישה. דקמני צמתיתין ועלה קאמר רשב"ג מוכרן מאי ציני ציני איכא: ונימא ליה. מלוה: לאו עלי ידידי רמיא. לפירסוף:

לעופות: לעורצים. וישראל בני מלכים ויש להם לגדל עורצים לנוי ולשחוק: שכן דרכן לסוך בחול. צלל שום מכה הלכך כי איכא מכה

מסורת הש"ס

א) [עי' שבת מהל' א סי' אמות וכן פי' רש"י לעיל סד. ד"ה בני גרמדיא, א) [שבת קכח, ד) שבת קכו: א) שבת קיא, א) כמוצות סה, ו) [פי' כמין מסרקת היא ומחקך צה שברו צמצחך ערוך ערך מחרש וע"ל עמוד א' צמוס' סד"ה ואם התמרישה, א) [דברים כד, ט) [ויקרא כז, ו) [לעיל ע"א, א) [דלגזרו כ"ל, ו) [עי' חוס' כמוצות סה. ד"ה ונתן מירלו צאופן חתרי,]

הנהגות הגר"א

[א] גבי ונתן מטע כו. י"ב דעת הרמב"ם שאינו נטמן אלא אלו צלנד אצל לא שאר [כלים] שמשדרין צשעת גביה והרמב"ן [ושב"א] כתבו דכל הסדור [דערסין] מסדרין לו ג"כ כאן ח"ש כדכך כו' ודעת הר"ש דאין נטמן לו כלום ומ"ש ונתן כו' קאי אשעת גביה והיה כל הסדור ח"ש [צמתני] ומחזיר כו' ודעת הרמב"ן שמתניין לו כל הסדור כמ"ל רק מה שא"צ לו תמיד כגון כר ומחרישה איתו מנת לו כי אם צעת שערך ח"ש צמתני ומחזיר כו' ולהרמב"ם י"ל דכר לאו בכלל מלע וכן משמע דצבריו [ועמ"ש] רבינו צח"מ סי' זו ס"ק נה):

לעני רש"י

פולטרי"א [פילטרי"א]. קבר.

מוסף רש"י

לא את הלוף. מין קטניות שאינו ראוי חי אפילו לבהמה [שבת קכב]. שהוא מאכל לעורבין. כגון עשירים שמגדלין עורבין לגדולה [שם]. סבין שמן ורר על גבי מכותיהן בשבת. ולא גזר משום שחיקת סממנין [שם].